

Előfizetési árak:

Égész évre	-----	12	frt
Félévre	-----	6	"
Negyedévre	-----	3	"
Egy óra	-----	1	"
— Egyen szám 4 kr. —			

Kiadóhivatal:

Fleitsz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszó-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-55 szám,
hová a lap szellemi részét, illető-
mindent közlemény intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Tanintézetek.

Nagybecskerek, július 5.
III.

— A községi népiskola. —

V. Egy régi közmondás szerint valamely ország kulturája leginkább az elhasznált szappan mennyisége után ítélhető meg. Ezen mondás nagyon is elavult már. Mai naposság Európában már a szappan nem tekintetik a kultúra fokmérőjének. Ma már mindenki tudja, hogy az államok műveltsége már leginkább népiskoláiktól függ. De ezektől függ legnagyobb részben az állam jólléte is. Mert: „A legfőbb tőke maga az ember!” Boldogult trónörökösünk ezen axiómává vált mondása az ember két sajátsága által nyer alapot. Az iskola van hivatalba arra, hogy az utóbbi előmozdítása által az előbbi lehetővé tegye, és ezáltal az ember tőke-értékét emelje. És pedig kiváltképpen a népiskolának képezi ez feladatát. Mert a népiskola ápolja mindazon javakat, melyek minden rendű és rangú egyénre nézve egyaránt szükségesek. Ezek: egészség és testi erő, világos értelem, szilárd akarat, a szép iránt fogékony kedély és az ismeretek elemei. Mentől lelkesebben és céltudatosabban teljesíti ez irányban kötelességét a népiskola, és így mennél szélesebben terjedtek el ezen javak valamely ország lakosai közt, annál boldogabb lesz az állam, és annál inkább fog abban általános jóllét, igazságszeretet, törvénytisztelet, hazafiság és közszellem uralkodni.

Előttünk fekszik városi népiskolánk értesítője az 1894/5. tanévről. Egy sikerült értekezés nyitja meg, mely a játék fontosságát tárgyalja. Mi teljesen osztjuk az ezen értekezésben foglalt, a játékra vonatkozó általános nézeteket. Ezuttal azonban el nem mulaszthatjuk városunk intéző-

köreinek figyelmét felhívni egy oly eszmére, mely Csáky Albin volt vallás- és közokt. miniszter által megpendítve azóta azonban háttérbe szorult; és ez: alkalmas gyermekjátékszínhelyek létesítésének kérdése. Mert ma már nemcsak a paedagogus, hanem a művelt laikus is tudja, hogy a játékok közt legfőbb becsek az u. n. mozgójátékok, melyek mint a testgyakorlás egyenjogu momentumai állíthatók a rendszeres torna-gyakorlatok mellé. Ezek közül pedig kiváló figyelmet és ápolást érdemelnek azon játékok, melyek nemzeti sajátosságokból kifolyanak, melyekben pedig a magyar sok más népet fölülmul. Ezeket kellene hát gyermekeink közt leginkább meghonosítani. Igen, de ezen játékokhoz első sorban alkalmas játékszínhelyek szükségesek. Ilyenek pedig városunkban nincsenek. Mert a belváros rossz kövezetű és levegőjü udvarai csak nagyon nehezen pótolhatják a befűtött, zöld pázsitos, tiszta levegőjü helyeket. De az egészségesebb, külső városrészek lakóitól sem lehet rossz néven venni, ha a gyermek-lármát nem szívelhetik és a dévajkodó kisdedek előtt elzárják udvarukat. A szabad mező és erdő pedig nagyon is távol esik, és így a felügyelet nagyon meg van nehezítve. Mi marad tehát egyéb hátra a szegény kis-csinyeknek, mint az utcát felkeresni, ahol százféle veszély fenyegeti őket.

Tehát városunkban égető szükség volna a játékszínhely kérdésének eredményes megoldásával foglalkozni. Mert kétségtelen, hogy az ifjuság mozgójátékai az egészség és testi erő fentartására és ápolására, valamint a jellemképzésre igen nagy jelentőséggel bírnak. A gyermek, a kinél a mozgás szokássá és szükségletté vált, ha felnő, nem fogja egyetemi éveit a kávéházak és klubok játékszobáiban eldorbézolni. Az agg Wellington midőn gyermekkori játékszínhelyét

meglátogatta, így kiáltott fel: „Itt nyertem meg a waterlooi csatát!”

De térjünk vissza az értesítő többi adataihoz. Az intézet évtörténete szól az iskolaszék és tantestület fontosabb tanácskozmányairól, a tantestület irodalmi és egyéb működéséről, a vallás-erkölcsi és jótékonyági ügyekről, az iskola ünnepélyeiről és gyászáról. Továbbá hozza az értesítő mind a hat osztály részletes tananyagát és az érdemsorozatot. Az intézetben 13 osztályban 14 tanító működik, kik a váltakozó rendszer alapján növendékeikkel haladnak magasabb osztályba. Azonkívül működik az intézetben 4 hitoktató és 1 kézimunka tanító.

1974 tanköteles közül a közs. népiskolába beiratkozott 676 fiú és 222 leány, összesen 898 tanuló, a múlt tanévhez képest szaporodás 18 tanuló.

A beirt tanulók közt volt: 781 róm. kath., 53 ág. ev., 28 ev. ref., 36 gör. kel. Anyanyel. szerint volt: 289 magyar, 541 német, 32 szerb, 22 tót, 5 horvát, 6 román és 3 bolgár. A beirt tanulók közül kimaradt 88, vizsgálatlan maradt 12, meghalt 4. Év végéig járt 806 tanuló és mulasztott összesen 8211½ napot. Előmenetel szerint volt: 59 kitünő, 127 jeles, 184 jó, 242 elsőrendű és 182 másodrendű. Ezen eredmény általán kielégítőnek mondható. De ha figyelembe vesszük, hogy a tanulóknak alig 1/3 része magyar, a többi idegen ajku és ezen polyglott növendékekkel ugyanazon tananyagot kell magyar nyelven feldolgozni, mint a mely Szeged, Debreczen vagy bármely törzsgyökeres magyar város számára van előírva, és még azonkívül németolvasást, írást és nyelvtant is kell tanítani, amit pedig tiszta magyar községben nem tanítanak, és ha végre tapasztaljuk, hogy az iskolából kikerült idegen ajku tanulók, akik pedig belépésükkor alig tud-

A „TORONTÁL” TÁRSZÁJA.

A balek.

Irta: Vértessy Gyula.

— Bolond szerencsése van ennek a koldus-fajzatnak!

— No, hanem a bíró ur guszpusát se irigyelem ám!

— De hogy nem restell beházasodni egy ilyen családba! Egy ilyen senki, semmi leányt elvenni!

— Bizonyára ő kelme maga is effle családból való! Itt nálunk irhatja a nevet hat ipszilonnal is, ki jár utána, hogy otthon hogy hívták!

Ilyenformán, sőt még ilyenebb formán nyilatkoznak a város kávé- és tartlikompániáiban Kutassy Kálmán bíró urról és kedves nejéről, Kléger Vilma asszonyságról.

Hát hiszen szó a mi szó, a leányos mamák és papák rossz néven is vehetik egy királyi táblai bíró urtól, hogy egy díjok leányát veszi el! Igy kompromittálni az egész várost!

Mintha csak azt akarta volna megmutatni, hogy az a rongyos kis díjok-kisasszony a legkülömb leány az egész városban!

De senki sem táplál akkora gyűlölséget a szívében iránta, mint Hámos Ernesztin. A szép, fess Hámos Ernesztin, a ki szerinte egy egészen biztosan szőtt hálóból eresztette ki a bíró urat. Tisztán ostoba gyengeségből! Akkor vesztette el a játszmát, mikor már nyult is a kezével a kassza után, mikor már kijátszotta a biztosan ütő kártyáját.

Rendben is lett volna a parthie, csak nem szabad lett volna olyan hamar kijátszani! Egy kis türelemre lett volna még szüksége! De hát

vessen rá követ az, akit meg nem marmorit a diadal biztos reménye. Pláne mikor olyan daliás, szép férfival játszik szegény feje, a minő a bíró ur.

A szép férfiarcz, kigyultan, lázas remegéssel hajolt felibe, akkor azon az átkozott majálison, és vágytól reszkető ajkak beszéltek neki örök hűségéről, örök szerelemről.

Vad gyűlölet fogja el a szép leányt önmaga iránt is, mikor ez a jelenet, a melyben eljátszotta egy élet boldogságát, az eszébe jut.

Ha ez nem lett volna, most ő sétálhatna büszkén a bíró ur karján. Ugy mint a hogy most az a jött ment semmi sétál.

Aznap délután Ernesztin találkozott Kutassyékkal és most, hogy haza jött, ennek a találkozásnak a kínos hatása alatt újra eszébe jut vereségének szomorú és szegényteljes emléke.

A mama, a gondos, jó mama magukra hagyta őket. Visszament a társasághoz, azzal az ürügygyel, hogy utána néz a másik leányának, nem tánczoló-e sokat.

Magukra maradtak az erdő egy kis tisztásán. Ő leült a fűbe s a széles, zöld páfrányleveleket félrehajtva, gyöngyvirágot keresett a vizmosás partján. Kutassy Kálmán mellé ült és segített neki a keresésben. Szőke haja a férfi arcához ért, a férfi keze pedig az ő kezéhez, és látta kigyulni a férfi szemében a lángot erre az érintésre.

Kutassy megfogta a kezét és megcsókolta, azután odahajolt hozzá s beszélni kezdett neki arról, hogy az ő az egyedüli, a kit életében szeretett, hogy csak egy boldogságra vágyik, arra, hogy szeresse őt!

A hű, okos leány lelke szinte ujjongott örömeiben:

— Megfogtam, az enyém lesz! Elveaz!

És talán ugy is lett volna, ha a következő pillanatban az okosságát el nem nyomta volna a diadal mámor, a fiatal vér pezsgő szava.

Odaborult a férfi mellére és engedte ajkaira hullani a lázas csókok forró, kábító özönét.

S azután? Nos hát azután a bíró ur elvette Kléger Vilmit.

A szép leányarcz vad irigységtől eltorzult vonásaival nagyon kellemetlen képet mutat.

Hanem egy percze, mintha valami új gondolat derült öntene a kuszált vonásokra.

Eszébe jut, hogy a városban beszélni kezdenek arról, hogy Kutassy körül ujra nagyon kezd járni Cseréy Zoltán, a leánykori udvarlója, az a koldus aljegyzőcske, a ki a pesti ujságokba is szokott hébekorba firkálni! Hátha csakugyan viszonyt kezdene vele, a férj megtudná, elkergetné!

Eh, ostobaság! Majd egy olyan boldog asszony csalná meg a férjét!

Az a boldog asszony pedig talán éppen akkor hasítja le magáról új selyemruháját és dobja oda hálósobájába szegletébe. Azután letépi magáról az ékszereket s az aranykarikák s a gyöngyszemek csak úgy peregnek szanaszét a földön. A gondos édes anyja, a ki a leányt hazakisérte a mulatságból, mert a férj ur még ott maradt, nagy buzgalommal szedegeti össze az eldobált holmit.

— Eh, ne bánstsd anyám, — mondja a fiatal asszony ingerülten.

— De kérlek, drága holmik ezek . . .

— Drágák? Eldobtam már én magamtól drágábbat is, de bezzeg azt nem jutott az eszedbe felszedni.

— Mit lelkem?

— Mit? Hát a boldogságomat!

— Ugyan édes Vilma, ne hívd ki a sorsot

tak egy szót is magyarul — hazánk szép nyelvének elsajátításában mily szép sikerrel haladtak előre, el kell ismernünk, hogy a Baaden K. igazgató szakszertű és korrekt vezetése alatt működő tantestület derekasán teljesítette kötelességét. Sok ily iskolát kívánunk a hazának és akkor népiünk miveltsége azon nivóra fog emeltetni, a melyen a nagy kulturállamok állanak.

Városi közgyűlés.

Nagybecskerek, július 5.

II. nap.

Alig harminczan jelentek meg tegnap, hogy befejezzék a hétfőn megkezdett közgyűlést. A júliusi hőség, a mezei munkák és az unalomtól való félelem egyaránt hozzájárultak, hogy a gyűlésterem üres maradjon, s akik eljöttek, azoknak sem volt okuk agyukat különösen megerőltetni.

A napirend előtt Weisz Izidor tett egy igen helyes indítványt, rámutatván a villamos világítás bevezetéséhez használt póznák ijesztő külsejére, melyek helyébe szemrevalóbb és célszerűbb rudakat javasolt. A közgyűlés egyhangú helyesléssel fogadta Weisz indítványát s azt kiadta a villamos bizottsagnak. Igaz ugyan, hogy a mulkor a képviselőtestület egy tanítótól megtagadott 25 frtot, pedig azért egy félévig dolgozott; az is igaz, hogy tegnap vitakoztak és szavaztak: vajjon adjanak-e egy szegény leégett családnak segélyt. (A polgármester ezuttal adakozóbb kedvében volt, mert a leégett javára billentette le a szavazás mérlegét.) Mindez igaz, de azért nézetünk szerint egy 200 ezer forintos beruházásnál nem játszhatik szerepet egy 2-3 ezer forintos kiadás, amikor a mellett egy a célszerűségi mint a szépségügyi szempontok szólnak.

Reméljük, hogy a villamos bizottság, melynek a most közszemlére kitett póznákról eddig „hivatalosan” nem volt tudomása, ugyanerre az álláspontra fog helyezkedni s a vasponnákat javasolja, melyeket a képviselőtestület, ha már meghozta a többi áldozatot, bizonyára el is fogad.

A képviselőtestület ezuttal adakozó kedvében volt. A polgármesternek is, a rendőrkapitányának is adott — több heti szabadságot, megtagadott egészségük helyreállítására. Azonkívül Filónak jutalmadit szavaztak meg, a nagy hidra pedig 2300 frtot áldoztak újból. Ezzel az állandó tétellel minden valószínűség szerint még unokáink is fognak találkozni.

A gyűlés lefolyásáról alábbi részletes tudósításunk számol be:

Elnök: Krsztics János, polgármester.

Jegyző: Dr. Perisits Zoltán, főjegyző.

Jelen voltak: Reitter Oszkár, rendőrkapitány, Grandjean József dr., ügyész, Mattanovich György, jegyző Pánits Dániel, jegyző, Baaden Károly, Benkőczy Illés, dr. Brájer Lajos, Czvejanov Lyubomir, Delfel J., Beckstein J., Gligorovits János, Kovách Ágoston, Klein Mór dr., Kovách Péter, Lindhof János, Lucics Miklós, Machalek János, Marinkov Pál, Mateics Tivadar, Mayer Rezső, Nasztics Szvetozar, Nikiforovics Vazul, Popovits Sándor, Radics Pál Vécsey Béla, Weisz Izidor, Wolfinger Viktor.

13. A városi kerti bizottságnak véleményes előterjesztése a Lischka János volt városi kertész jogutódaitól átveendő üvegházak, növények tárgyában. — A bizottság előterjesztéséhez képest a néhai Liska János hagyatékát képező két üvegház az összes egyéb virágokkal és növényekkel a város által 500 frtért megvételik.

14. Filó Róbert városi irnok kérvénye jutalmadit elnyerése iránt. — Folyamodónak a közgyűlés többsége 50 frt jutalmadit szavaz meg.

15. Hivatalos jelentés a nagyhid helyreállítására vonatkozólag megtartott árlejtés eredményéről. — Az árlejtés eredménye, amely szerint 4 és fél százalékos árleengedéssel Napholz Ágoston a legjutányosabb vállalkozó, jóváhagyatik.

16. Hivatalos jelentés a katonai barakkok felállítására tárgyában megtartott árlejtés eredményéről. — Az árlejtés eredménye jóváhagyatik.

17. Hivatalos jelentés a városi szolgásmélyzet számára szállított ruhaneműk átvétele tárgyában. — A szállított ruhaneműk kereseti összege Kovách Gedeon vállalkozónak kiutalványoztatik.

18. Tyurcsin Steva és Káta helybeli tűzkárosultak kérvénye némi segélyben való részesítés iránt. — Az állandó választmányi folyamodókat kérelmükkel elutasítani javasolja. A közgyűlés, minekutána a megejtett százasnál 18 szavazat adatott a folyamodók kérése mellett és 18 ellene, s így a polgármester döntött. 25 frt segélyt szavazott meg a folyamodóknak.

19. Hivatalos jelentés f. évi június havában megtartott pénztári rovincsolásról. — Tudomásul vétetik.

20. A városi polgármester kérvénye 3 heti szabadságidő megadása iránt. — Megadatik.

21. Demetrovits Dusan városi iktató kérvénye 14 napi szabadságidő megadása iránt. — Megadatik.

Az előre megállapított napirend ezzel kimerülvén, a közgyűlés most az utólag beérkezett ügyek tárgyalásához fogott.

A városi tanácsnak a Kollarits Lujza és Kudics Euthym féle telkek közötti területre vonatkozó véleményes javaslatát, amely szerint abból 211.5 m. méterenkint 2 frttal Kollarits Lujzának, 49.9 m. pedig m. méterenkint szintén 2 frtjával Kudics Euthymnak engedessék át, a közgyűlés által egyhangúlag elfogadtatik.

Az 1894. évről szóló városi gyámpénztári számadások, amelyek a számvizsgáló bizottság által felülvizsgáltattak, tudomásvétel és helybenhagyás után felsőbb helyre terjesztetnek, a szám-

vizsgáló bizottságnak 30 frtban felszámolt napidijai pedig kiutalványoztatnak.

Reitter Oszkár városi rendőrkapitánynak a közgyűlés ötheti szabadságidő engedélyez.

A városi számvetéség által batenesztett s az ez évi árvíz alkalmával felmerült védelmi költségek feletti számadások visszautaltatnak a városi tanácshoz azzal, hogy miután a rendőrkapitányi hivatal által összeállított számadás csakis számtételileg helyesbítettett, a tanács, illetve számvetéség terjeszsen elő az ügyre vonatkozó kimerítő jelentést, vajjon az eszközölt kiadások helyén valók voltak e.

HIREK.

Tájékoztató.

Július 6. A betegsegélyző-egylet alap. ünnepe.
Július 12. A karinthiai énekvintett hangversenye.
Augusztus 20. Az ipartestület zászlószentelése.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— Személyi hír. Reitter Oszkár v. rendőrkapitány ma kezdte meg öt hétre terjedő szabadságidejét.

— Miniszteri köszönet. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szabó Ferencz német-leméri plébánosnak, a ki a tiszolci állami elemi iskolának „Történeti Nép- és Földrajzi Könyvtár” című értékes művéből 44 kötetet közel 100 frtnyi értékben adományozott: őszinte elismerését és köszönetét nyilvánította.

— Eljegyzés. Kvirschfeld László, nagybecskereki pénzügyigazgatósági fogalmazó eljegyezte Grandjean Lujzát, Grandjean Ferencz köztisztviselőben álló nagybecskereki polgár bájos és szeretetreméltó leányát.

— A negyvennyolczas honvédek segélyezése. A m. kir. miniszterelnök ez évi 2039. számú rendeletével közli, hogy az 1848/49. évi honvédek nyugdíjazása és évnegyedenkénti állandó segélyezése ügyét, ideértve a temetési járulék engedélyezését is, ez évi július 1-től kezdve a miniszterelnökség kebelében alakított vegyes bizottság fogja intézni. E vegyes bizottság elnöke a miniszterelnöki államtitkár, vagy helyettese, tagjai: az országos honvédegyezmény egylet és az 1848/49. es honvédegyezmények országos központi bizottsága részéről kiküldött 2-2 megbízott és az érdekelt miniszterek kiküldöttjei, előadója a miniszterelnökségnek egy, e végből megbízott tisztviselője. Azok az 1848/49. évi honvédek, illetőleg azok özvegyei, kik az 1894. évi június hó 21-én 49085. sz. alatti belügyminiszteri látalmazással ellátott alapszabályokhoz képesen illetően ellátásra igényt vélnék támaszthatni, kellőleg felszerelt folyamodványukat ezentúl tehát ne az országos honvédegyezmény egylethez, hanem köz-

magad ellen! Hát nem vagy te a legboldogabb asszony a világon!

— Hogyne! Jó módban vagyunk! Telik mindenre! Mama is urasan él, az öcsém tovább tanulhat, a hugom a nevelőintézetben van! Holott azelőtt kinlódunk mindnyájan! Bár csak most is kinlódnánk! De persze mamának megunták a nyomorúságot, hát nekem kellett feláldoznom magamat! Hogy is mehettem volna ahhoz, a kit szerettem, hiszen Cserey szegény ember, a ki nem tarthatta volna el a familiát! Nekünk pedig olyan kellett! Meg is fogtuk Kutassy urat egész könnyen. Mikor látta, hogy velem nem boldogul úgy, mint a többi leányokkal, hát megkérte a kezemet. Tudtam, hogy miért? Nem szerelem volt az nála, csak a birás vágya, férfiu hiúságának a kielégítése, hogy én mégis az övé leszek! Tudtam jól s utálattal utasítottam volna vissza, mert nem szerettem, ha magam lettem volna, ha magukra nem kellett volna tekintettel lennem! De így elfogadtam a kezét. Gyűlöltem, mikor odaálltunk az oltár elé, gyűlölöm most még jobban! Minden eskőja után ég az arcom, nem a szüvedélytől, hanem a szégyentől! Nem bírom tovább ki, anyám, nem bírom!

Zokogva hajtja le fejét a szép asszony az anyja vállára, a ki tehetetlenül tapogatózik egy vigasztaló szív után.

Végre is egy ostoba vigasztalás jut az eszébe:

— Hiszen Zoltánnal meg se tudtunk volna élni. Szegény mint a templom egere, fizetésén kívül semmije.

— Nos és kell a boldogsághoz gazdagság?

— Ostoba liba ez a Vilma! — gondolja az okos mama, elbucszva leányától és hazafelé tartva.

A szegény ostoba liba pedig magára marad. Eszébe jut neki, a mit ma este is mondott Zoltánnak.

— Szeretem, de sohase lehetek magáé! Bocsúltes asszony vagyok, a ki legalább hűséggel akarom teróni férjem iránti tartozásaimat, ha már szerelemmel nem tudom! . . .

Nem, nem lehet soha az övé! Ez az élet már így fog lefolyni. Kinossan, szomorúan, s ő egy óriási áldozat martiromsága alatt gönyedhet mindhalálig.

Végtelen levertség fogta el a lelkét s czél nélkül való élete iránt a legnagyobb undort kezdte érezni. Minek így élni! Eszébe jutott az öngyilkosság, hanem ettől a gondolatától visszarettent! Nem, ezt nem bírta elkövetni. Erre gyáva lenne! Kigyult arcza! s egész testében remegve, a lelkét ő ő lázas gondolatoktól szinte elfulladva, úgy a hogy volt, félig levetett bálí ruhájában odaszaladt az ablakhoz s felnyitotta.

Nagyot szitt az éles, hideg, téli levegőből. Oh, milyen pompásan esett!

Fedetlen mellet kihajolt az ablakon, hogy még jobban élvezhesse a csillapító hideget.

Jó sokáig gyönyörködött a holdfényes téli tájképben, a kert zuzmaros fáiban, a csillogó hóban, az aczélos kék égből, mikor egyszerre csak érezni kezdte, hogy a mellébe valami szúró fájdalom veszi be magát, majd forróság önti el az egész testét, azután pedig kellemes lankadság.

Egy végtelenül kellemes gondolat fut át az agyán. Milyen könnyű lenne így megkálni! Es milyen jó!

Lehajtja fejét az ablakpárkányra s félálomban, felébren ott marad késő virradatig.

Néhány nap mulva a házi orvos szomorú

hangon mondja a bíró urnak, hogy legyen elkészítve a legrosszabbra.

— Csak nem hal meg?

Egy pillanatra, mintha igaz fájdalom fészkelődne be a szívébe. Olyanféle, mint mikor valami kedves háziállatját veszíti el az ember.

— Csak nem hal meg? — ismétlé újra, a kérdést.

— Nincs melegség, nagyságos uram! Minden lehetett megtettünk, de hiába, a melhártagyuladással nem lehet birni, oly erősen lépett fel. S még hozzá nem is vigyázott magára a nagyságos asszony. Újból meghűtötte magát.

A bíró urnak megvillant az eszében, hogy hát ha Vilma készakarva akart volna meghalni; Hanem ezt a bolond gondolatot hamarosan kiveri a fejéből.

— Mit az ő felesége, a kit olyan boldoggá tett, az akarna tőle így szabadulni! Ostobaság!

De az utolsó perczben mégis megtudja, hogy ez legkevésbé sem volt ostoba feltevés.

— Bocsásson meg — libegi a szegény asszony ziháló mellett, reszkető ajakkal — s ne hagyja el őket, a kikert meghalok!

A bíró ur könyezve igéri meg. S ígértét meg is tartja! Hogyne tartaná! Csak hogy kiszabadulhatott a házasság nyűgéből. Semmi áldozat sem lehet elég nagy a visszanyert szabadságért. No, hanem át is téteti magát a pesti táblához, akármennyi utánjárásába kerül is, hogy még egyszer törbe ne csalja valamelyik kisvárosi ártatlanság. No meg azután az Ernesztin kedveért is, a ki kezd kiállhatatlan lenni a neki tett ígéretek ismételtetésével, azt híven, hogy most már felvirradt neki!

— Hogyisne. Csak egyszer voltam balek!

vetlenül a m. kir. miniszterelnökséghoz czimezve küldjék be.

Lemondó főispán. A Magyarországi híre szerint Molnár Viktor, Temes vármegye és Temesvár szab. kir. város főispánja, legközelebb benyújtja lemondását, állítólag egy a belügyminiszterrel támadt konfliktusa miatt. Utódjául már is dr. Telbisz Károlyt, Temesvár jelenlegi polgármesterét emlegetik.

A ballet hölgyei Nagybecskerekben. Arra még az anyakönyvi kivonattal hitelesített legöregebbemberek sem emlékeznek, hogy a nagybecskerek-i színpadon valaha a ballet lengeserege ült volna tanyát. Ebben az esztendőben, amikor a modern kultúra egy másik nagyfontosságú vívmánya, a villamos világítás tartja diadalmas bevonulását, adatott meg csak Nagybecskereknek igazi, hamisítatlan ballethölgyeket is látnia, olyanokat, minőkről eddig csak ama kiválasztottaknak volt látomásuk, akiknek budapesti kirándulásai orfeumi estéi időt engedtek a magyar királyi operaház látogatására is. Azt a mesék országába való fényt, káprázatot, amelynek keretében a ballet igazi otthonában, a nagyvárosok óriási színpadain fellépni szokott, persze nélkülözte tegnap este a közönség, amelynek kíváncsiságán a nyár melege jókora esorbát ejtett, de a mit a kiállítás pompájának híján látott, azzal bizvást meg lehetett elégedve. A sűrű gukkererdő, ami a különböző pas-k, entrechat-k és pirouette-k szédítő forgatagára szegeződött, megint, aminthogy már számtalanszor, bizonyoságot tett róla, hogy a lábujjhegyen megnyilatkozó költészet szöveg nélkül való dalai ezerszer nagyobb reakcióval vannak a számaözvegy állapotban leledző erősebb nemkutatató figyelmére, mint akár Jászai, Ujházi legzenialisabb alkotásai. A csöndes forrongás, ami az érzékenyebb lelkületű számaözvegyeken is elhatalmosodott, igazolt is volt: a ballet hölgyei — kiki tehetségéhez képest — jól domborítottak és egy-egy sikerültebb domborodás látára veszélyes dimenziókat kezdett ölteni az est folyamán sűrűn felhangzó tapsvihar. — A szüneteket három monológ töltötte ki, amiknek előadásában Radó Rozsika, Csizsér Sarika és Budai Jenő adták figyelemreméltó próbáját tehetségüknek. — Ma este, az alkalmi társaság második és utolsó fellépte alkalmával a Babatündér és Bécsi keringő című ballettek, a Jockey-táncz Mignonból kerül színpadra. A szüneteket két magánjelenet és Kun Ignác hegédüszölője tölti ki. Holnap és holnapután Nagy kikindán lépnek fel.

Megszüntetett kormánybiztosság. Fesztich Andor gróf földmivelésügyi miniszter megszüntette a deliblati homok szőlőtelepítés érdekében felállított kormánybiztosságot és Pálffy Elemér országgyűlési képviselőt feloldotta a kormánybiztosi teendőktől. A minisztérium most saját hatáskörében kívánja a teendőket elintézni.

Edzett katona. Említettük volt, hogy Fehértemplomban Milánkovich őrmester a custozzai ünnep után való éjjel a kaszárnya második emeletének ablakából leesett. Összeszörte lábát, karját; összezúzta mellét, úgy, hogy az eset után nem gondoltak életbenmaradására. A szivós, erős katona azonban most mindig jobban érzi magát, sőt orvosai is remélik, hogy teljesen fel fog gyógyulni. A custozzai ünnep évfordulója azonban örökre emlékezetes marad az ő életében.

Iskolai vizsga Istvánföldön. Az istvánföldi állami iskola ez évi zárvizsgái június hó 25. és 26-án tartották meg. Dacára annak, hogy az állami iskola nem szeptember, hanem márczius havában nyitott meg s így a tanidő alig 3 hónapig tartott, minden várakozást fölülmuló eredményt mutatott fel a tantestület. — Ugyanazért az állami iskola gondnoksága Schmidt Antal igazgatónak és az egész tantestületnek elismerését és köszönetét fejezte ki. Meglepő volt és azért kiemelendő is a szép eredmény a magyar nyelven; az osztályokban a tannyelv magyar volt s a gyermekek úgy magyarul, mint németül szépen és értelmesen feleltek a hozzájuk intézett kérdésekre. Díjak is osztottak ki és pedig a magyarnyelven legjobb előmenetelt tanusított osztályként egy-egy tanulónak 4—4 korona és pedig a „Mihálkovich” alap kamatai fejében befolyt 6 frt és Demkó Ferencz mint ezen alap kezelő bizottságának elnöke által adományozott 4 frtból. — Ezenkívül különböző ajándékok a községi pénztárból 8 frt Mihálkovich és Kurunczy plébánosoktól 10 frt, Wéber Péterrel 8 frt 50 kr. értékben.

Szerencsétlenség egy építkezésnél. Lugosról írják, hogy ott iszonyu szerencsétlenség történt tegnap. Schreiber Antal asztalos a templom-utczában levő műhelye fölé emeletet épített, s ezen munkát keresztülvitelével Pongrátz kömvést és Lung ácsot bízta meg, a kik a földszintes épületen levő tetőzetet fokozatosan emeltették föl, hogy az így keletkezett üres térben az emeletet kiépítsék. Ezen munkával 20 ember foglalkozott, a kik a tetőzetet már 2 méternyire emelték fel. Tegnap délelőtt azonban, midőn a munkások a tetőt a tervezett 3-80 m. magasságra akarták emelni, a tető hirtelen nagy ropegással összeomlott s magára alá temette a szegény munkásokat, a kiknek nagy része azonban sértetlenül maradt. A 18 éves Lanter Vazul nevű munkás nyomban meghalt, míg Belu János a fején nyert súlyos sérüléssel mászott ki a romok alól. A munka vezetésével megbízott Fischer János ácslegény súlyosan megsérülve a halállal küzd. Maga Schreiber vállalkozó is csak véletlenül menekült meg a haláltól, mert röviddel ezelőtt távozott el a helyszínről. Az esetről nyomban értesítették Král városi kapitányt, a ki dr. Duschnitz Emil és dr. Magyar Jakab orvosok kíséretében ejtette meg a vizsgálatot, mely alkalmalmon konstataulta, hogy a munka közben egyik vállalkozó sem volt a helyszínen, s így a szerencsétlenségért a felelősség ő rájuk hárulik. A kir. bíróság ma ejtette meg a vizsgálatot, mely fel fogja deríteni a szerencsétlenség okát és okozóját.

A bányász-sztrájk. Az osztrák-magyar államvasút-társaság igazgatóságától ma a következő értesítést vettük: Tegnap a domániai aknában 145 egyén, többnyire oláh származásúak, munkához fogtak. A resiczai munkások tovább sztrájkolnak. Szekulban tegnap a munkások között ismét mozgalom volt észrevehető.

Furcsa furdóvendég. A buziási kávéshoz belép egy éltes asszonyság. Bemutatom magamat, furdóvendég vagyok itt Buziáson.

Kávés: Örvendek a szerencsének, tessék helyet foglalni.

Asszonyság: Kaphatok egy csésze jó kávét?

Kávés: Oh hogyné kérem? . . . A legjobbat!

Asszonyság: Remélem, ezikoriát is kaphatok a házban?

Kávés: Oh igen kitűnő ezikoriát.

Asszonyság: Ugyan kérem hozzon nekem egy dobozzal.

Kávés: (Nagyot néz, de elmegy, és hoz egy dobozzal.)

Asszonyság: (Átvesszi.) Nem volna talán még egy dobozzal?

Kávés: De igen, azt hiszem egy dobozzal lesz még a konyhában.

Asszonyság: Kérem adja ide azt is!

Kávés: (Kissé gyanakodva nézi a vendéget, de derék türelmes kávés lévén, kimegy és hoz még egy dobozzal.)

Asszonyság: Több nincs?

Kávés: Igazán sajnálom, de ezenkívül egy morzsa ezikoria sincs a házuál.

Asszonyság: (Mégkönyebbülten.) Akkor kérem, főzessen nekem egy csésze kávét!

Táviratok.

A püspöki kar akciója.

Budapest, július 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) A püspöki kar az egyházpolitikai törvények végrehajtására vonatkozó rendeletek következtében új akcióra készül. Az első tanácskozást Vasary már e hó közepére egybehívja, melyen megállapítják a kiadandó közös pásztorlevél alapelveit, melynek végleges megszövegezése az augusztusi újabb konferencia feladata lesz, úgy hogy a körlevél Szent István ünnepén már kihirdetésre kerülhet a szószékekről.

A Schneckendorf-család.

Budapest, július 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) A Schneckendorf-család bünpörében ma hozta meg a tábla az ítéletet, amely Schneckendorft öt évi, feleségét két évi, fiát, Munkácsi Józsefet pedig két és fél évi fegyházbüntetéssel sújtja.

Az elfogott nagykereskedő.

Budapest, július 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Detsinyi Frigyes és a négy társát is már kihallgatta a vizsgálóbíró, ki annak alapján valamennyire nézve elrendelte a vizsgálati fogságban tartást. E határozat ellen Detsinyi ügyvédje, dr. Darvai Fülöp a törvényszékhez terjedelmes felebbezést nyújtott be, melyben védeneczenek ártatlanságát bizonyítgatva, annak szabadlábra helyezését kéri. A törvényszék vádtanácsa még tegnap délután összeült és Vargha Ferencz bíró előadása mellett úgy döntött az eléje terjesztett kérés dolgában, hogy a maga részéről is megerősítette Haupt vizsgálóbíró határozatát.

Gróf Kun Kocsárd pöre.

Budapest, július 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az egész ország emlékszik arra a monstre-hamisítási pörre, melyet Muntyán Aurél oláh ügyvéd indított volt épen ezelőtt egy évvel gróf Kun Kocsárd mint az E. M. K. E. örökös diszeloúke és legnagyobb alapítója ellen. Egy Simon András nevű elzülött szücs-mester nevében kereste az E. M. M. E. en illette gróf Kun Kocsárdon azt a félmilliót, a mivel egy elavult és régi-régi okmány alapján a nagy hazafi Simon Andrásnak tartoznék. Időközben gróf Kun Kocsárd meghalt, pörét azonban a dévai kir. törvényszék Solyom-Fekete Ferencz elnöke alatt tegnap tárgyalta le. Az eredmény az, hogy Simon András állítólagos szerződése, illetve okmánya szakértő bírálat és gondos előnyomozat alapján primitív hamisításnak találtatott, miért is Simon András, a ki különben egy elzülött, iszákos ember, három évi börtön-büntetésre ítéltetett. Muntyán Aurél fölmentetett. A hamisítás oly primitív volt, hogy tinta, papír, utólagos belepótlások stb. mind különböző időből származtak, a hivatalos lebélyegzés olajnyomása ecsettel rajzolva és a nagy hazafi kezeirása ablakon reszkető kézzel utánozva volt. Igen érdekes, hogy „Kocsárd” név az 1848. utáni pótlásokon mindenütt Gothárdnak szerepelt, holott Kun Kocsárd a 48. előtti események és a kufsteini 6 évi várfogság után többé soha sem használta a németes „Gothárd” nevet. De a hamisítóknak csak 48. előtti eredeti aláírás állván birtokukban, vakon csak ezt utánozhatták. Ez az aláírás pedig a Kun levéltárnak és az algyógyi kastélynak a szabadságharc alatt az oláhok által történt szétlulása folytán jutott az illetőknek — valami kukoricza adás-vevési szerződés alapján — birtokába. Magára erre a papírra hamisították a követelés alapját képező cselekményt is, mely szerint néhai báró Kemény Simon több ezer darab aranyokat adott volna át Simon Andrásért Kun Kocsárd grófnak azért, hogy Simon András a Kemények esombordi kastélyában talált nagymennyiségű kincsről hallgasson. A szigorú nyomozás kiderítette, hogy az egész történet kezdettől végig ármányosan kiköhlött mese, a mit Simon András is töredelmesen bevallott.

Parlamentari párbaj.

Budapest, július 5. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rómából telegrafálják, hogy Galli államtitkár és Marescalchi képviselő között egy parlamentari incidens miatt ma pisztolypárbaj volt. Marescalchi fején sebesült meg, Galli a kezén, igen könnyen.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.

Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

Hirdetések.

Árlejtési hirdetmény.

Czrepaja község előjárósága ezennel közhírré teszi, miszerint a község tulajdonát képező község ház, jegyzői lak és községi iskola épületek renoválása illetve tartozása árlejtés útján a legolcsóbb vállalkozónak f. évi július hó 11-én tartandó nyilvános árlejtésen fog kiadni. Kikiáltási ár 1177 frt.

Felhívtnak mindazok, kik ezen munkákat elvállalni óhajtnak, miszerint a fent kitett napon, vagy személyesen vagy pedig írásban a kikiáltási ár 10%-ának befizetése mellett az árlejtésen részt venni sziveskedjenek.

Más egyéb feltételek a községi irodában a hivatalos órák alatt megtudhatók.

(511—2.1)

Község előjárósága

